

A postás könyvei

Tasi József István (TAJÓ) kiállítása

Csongrádi Galéria, 2016. V. 30. – VII. 8.

P. SZABÓ ERNŐ

A szék – ez a 2005-ös munka talán a legkorábbi Tasi József István (TAJÓ) a Csongrádi Galériában rendezett kiállításán. Egy évvel ezelőtt egy csoportos tárlaton már szerepelt itt a mű egyik variációja, s akkor – a kortárs magyar, illetve kelet-európai művészet állapotai felől szemlélve – egyféle üzenetnek tűnt a lélektelen munkára, sorozattermelésre kényszerített művésznek, a Madách Imre művében széklábat faragó Michelangelónak: nem érdemes csüggedni. „Ha ugyanis jól viselkedik az alkotó, akár egy egész kis széket, ahogyan gyermekkorunkban mondtuk, sámlit is létrehozhat – írtam le egy cikkben akkori asszociációimat. A kiálló szöveget szépen lecsiszolja, ráül, s máris kezdi a munkát, a következő Plein Airre való készülődést. Mert akárki, akármit is mond, akárhogy akarja, itt is érvényes az energiamegmaradás törvénye: a művészet a legnehezebb körülmények között sem vész el, csak átalakul. És aztán vissza.”

TASI JÓZSEF ISTVÁN:
Olvasás, 2009

TASI JÓZSEF ISTVÁN:
A táros könyve, 2012,
fa, fém, 31x34,5x14 cm

TASI JÓZSEF ISTVÁN:
A postás könyve, 2012,
fa, könyv, 31,5x30,5x18 cm

Nos, elképzelhető, hogy ez a szék nem az. A mostani kiállításon szereplő munka is üzenet, de értelmezhetősége jóval tágabb, mondandóját s az időintervallumot

foto: Tasi József TAJÓ

tekintve egyaránt. A szék ülőlapjának közepén ugyanis egy apró nyíláson keresztül egy szövegrészlet látható. A szavak értelmezhetetlenség, az archaizáló forma azonban az üzenet kortalanságát, az írott szövegben rejlő értékek egyetemes jellegét sejteti. Ugyanakkor alkotója különös faintarziával, berakással díszíti az ülőlap peremét és a lábakat: különböző színű ceruzák metszetei tagolják az éleket a szobrász játékos díszítőkedvének dokumentumaként. Így válik

A szék tömör plasztikai alkotássá, ugyanakkor igen festői hatású műtárggyá (a művész a temesvári Művészeti Líceumban 1996-ban festő szakon végzett), egyszerre szobor és „könyvtárgy”, mint TAJÓ megannyi alkotása, egyszerre manifesztálja a kortárs művészet és az irodalom, a filozófia közötti kapcsolat szorosságát, az egyes művészeti ágak, illetve a műfajok közötti határok átlépésének a szándékát, a kultúra egyetemességét.

Jószérivel mindegyik műve ezt teszi. Ahogyan korábbi tárlatain, a Csongrádi Galériában kiállított negyvenegy művének is elsődleges inspirálója az irodalom és a zene. *Táros* – ezt a címet kapta a

foto: Tasi József TAJÓ

tárlat, mondhatni a könyvtáros vagy kottatáros szavak második felét, s valóban, TAJÓ szinte szisztematikusan járja körül azokat a formákat, megnyilvánulási módokat, amelyekbe ágyazva a betűkbe, szavakba vagy zenei hangokba, mondatokba, szövegrészletekbe, dallamokba foglalt üzenet képzőművészetté válva eljuthat a feladótól a címzetthez, az alkotótól a közönséghez. Egyes motívumok évek vagy éppen egy évtized után térnek vissza, a könyvtéma megközelítését a tárlaton a 2006-os *Zárt könyv*vel kezdi, 2014-ben *Könyvlapok*, 2015-ben az *Egy könyv* című munkája született meg, de ebben az évben készítette a *Könyv-torony* és a *Bibliotéka* című összefoglaló alkotásokat is, amelyek az üzenet sokszínűségét hangsúlyozzák a legkülönbözőbb nyelvekből, írásformákból vett „minták” segítségével. Hasonló üzenetet hordoz az egyik legújabb alkotása, a 2016-os *Tekersek*, amelynek összetekert papír- és textilcsíkjai TAJÓ sok más alkotásához hasonlóan az ókori papirusztekercsekbe foglalt üzenetekre, a kultúra értékeinek egyetemességére utalnak.

Más műveit a kommunikáció legújabb kori kellékei, a bélyeg, az írógép inspirálják, az utóbbi mű függőleges tengelyen elforgatott betűsora ugyanakkor, ahogyan a 2015-ös *Tekerő* formái is, arra az archaikus népi kultúrára, a paraszti világ munkaeszközeire engednek asszociálni, amelyek az egyébként Temesvárott, a Kossuth, ma Traian téren született művész gyermekkorában körülvették, s amelyek között ma is él. TAJÓ ugyanis a Temesvártól több mint száz kilométerre lévő kis román faluban, Socolariban (Szakaláron) dolgozik, műteremháza többször volt nemzetközi szimpozionok helyszíne, miközben ő maga gyakran vesz részt másutt rendezett művésztelepeken, mutatkozik be gyakori kiállítóként Románián és Magyarországon kívül Németországban, Ausztriában is. Ahogyan az életrajzi adatok, művei is visszatérő módon arra utalnak, hogy egyszerre érzi fontosnak, hogy részt vegyen a kortárs művészet helyzetéről, lehetőségeiről folyó nemzetközi eszmecserében, ugyanakkor bármiféle trendhez való igazodás helyett

foto: Camil Mihaescu

a megismert, magáévá tett tradíció törvényei szerint, a vállalt kulturális örökség meghatározó értékrendszere szerint formálja alkotásait.

Az irodalom mellett a zene foglalkoztatja a legjobban. *Kulcsfontosságú zene* – mondja egyik 2015-ös művének címében, van *Zenekönyve* (2005), *Zenejegyzetfüzete*, *Fuvolás könyve* (mindkettő 2012-es), *Zenés papirusza* (2016). *Musikarte* (2012) című munkáján különböző mélységben a fafelületbe bevert, elhajlított szögek együttese mintázza a kottasorokban megjelenő hangjegyeket. E művén, ha úgy tetszik, a muzsika hangjai tapinthatóvá válnak, míg például a *Királyi papirusz* (2016) forgatható tengelyének vagy a *Tekerő* (2015) korongjainak elmozdításával maga a látogató is mintegy a zene megszületésé-

nek a részese lehet. Irodalom és zene együtt jelenik meg összefoglaló műveiben, például *Az angyalokról* címűben (2012), amelynek két szárnyán jelennek meg a különböző típusú üzenetek, a 2015-ös *Musikasakrában*, amelynek gótikus építészeti formákat idéző áttöréseiben sejlenek föl a kultúra távoli rétegei vagy abban a 2012-es (alkalmi?) triptichonban, amely a *Fuvolás* könyvből, az *Építész mérnök* könyvéből és a *Postás* könyvéből áll.

Musikal – adta korábban a címet TAJÓ több kiállításának is, amelyen együtt szerepeltek az irodalom és a zene által inspirált művek, egy egyre bővülő, a kulturális örökség egyes részeit értelmező, egyben pedig tovább gazdagító „gyűjtemény” részeként. Nos, ha a Csongrádi Galériában rendezett 50. születésnap kiállítását egyféle számvetésnek fogjuk fel, akkor aligha kételkedünk benne, hogy a „táros” akinek a szerepében TAJÓ ezúttal megjelenik, „pontosan, szépen” végzi munkáját, leltározza tovább, nagy-nagy komolysággal, egyben játékosan, ironikusan a kultúra örök-új értékeit.

foto: Tasi József TAJÓ

TASI JÓZSEF ISTVÁN:
Bibliotéka, 2012,
fa, könyv, fém,
59,5x20x19,5 cm

TASI JÓZSEF ISTVÁN:
Könyvtorony, 2015,
fa, bronz, 188x31x31 cm